

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Віце-прем'єр-міністру України з
питань європейської та
євроатлантичної інтеграції
України – Міністру юстиції
України
Ользі СТЕФАНШИНІЙ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівником Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини виявлено порушення прав людини у діяльності медичної частини № 40 (далі – медична частина) та психіатричного відділення Львівської багатoproфільної лікарні № 19 (далі – психіатричне відділення) філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Львівській області.

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати катування або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування НПМ медичної частини та психіатричного відділення 18.12.2024 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Під час відвідування психіатричного відділення група НПМ встановила, що у закладу відсутня ліцензія на право провадження господарської діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що значно обмежує можливості надання належної медичної допомоги.

Відповідно до статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України особам, які відбувають покарання у виправних і виховних колоніях, створюються необхідні житлово-побутові умови, що відповідають правилам санітарії та гігієни. Водночас в установі тривалий час (понад 2 роки) відсутнє централізоване водопостачання, як наслідок не забезпечено належний санітарно-гігієнічний стан приміщень, що підвищує ризик поширення інфекційних захворювань на території установи, а також впливає на якість і безпечність медичних послуг. Зокрема, вода подається в установу у відповідності до графіку, протягом декількох годин на добу. Пацієнти та медичний персонал установи вимушені заздалегідь набирати воду у пластикові ємності, які вони потім використовують як питну воду, а також для забезпечення гігієнічних потреб.

У палатах-камерах не забезпечені належні температурні умови, у приміщеннях відсутнє опалення. Як наслідок, пацієнти змушені перебувати у ліжках в верхньому одязі.

Також у порушення Державних будівельних норм В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення» у камерах-палатах недотримані вимоги до площі на одного пацієнта, окремі ліжка розміщені впритул один до одного, наявна недостатня кількість шаф, що негативно впливає на створення терапевтичного середовища у закладі. Разом з тим у психіатричному відділенні

наявна окрема камера-палата з покращеними умовами, до якої не переводять пацієнтів з інших палат, незважаючи на їх незадовільні умови перебування.

У порушення пункту 2 розділу XIV Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 (далі – ПВР УВП) значна частина пацієнтів психіатричного відділення позбавлені можливості здійснювати телефонні дзвінки. Під час конфіденційного спілкування встановлено, що телефонні дзвінки дозволяються лише за наявності власної SIM-карти, яка зберігається у працівників виправної колонії. Пацієнти, які не мають власної SIM-карти, не можуть користуватися телефоном, що суттєво обмежує доступ до спілкування з родичами та близькими людьми.

Через відсутність у штаті психіатричного відділення молодшого медичного персоналу, у порушення вимог статті 118 Кримінально-виконавчого кодексу України та абзацу 7 пункту 2 розділу ПВР УВП, без укладання трудового договору пацієнти відділення залучаються до прибирання приміщень психіатричного відділення, зокрема коридору та санітарних приміщень.

Також у штаті психіатричного відділення та медичної частини відсутня посада клінічного психолога, що ускладнює надання своєчасної та ефективної медичної допомоги у сфері психічного здоров'я засудженим, що може призвести до серйозних наслідків для їхнього здоров'я.

В медичній частині відсутні експрес-тести на виявлення антитіл до вірусного гепатиту С (далі – ВГС), що унеможлиблює проведення медичними працівниками первинного скринінгу новоприбулих осіб та ускладнює вчасну діагностику зазначеного захворювання.

У медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії (далі – ЗПТ) для осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин. Як наслідок такі особи, які перебувають в установі, позбавлені можливості отримувати належну медичну допомогу.

Варто зауважити, що Група Помпиду наголошує на необхідності зміцнення комплексних систем лікування наркозалежності в системі кримінального правосуддя, що передбачає застосування заходів з лікування осіб з розладами пов'язаними із вживанням психоактивних речовин, таких як ЗПТ, створення терапевтичних спільнот та застосування методик зі зменшення шкоди.

У порушення вимог Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та МОЗ від 15.08.2014 № 1348/5/572, у медичній частині не ведеться журнал обліку результатів проходження профілактичного медичного огляду, що не забезпечує належного контролю за станом здоров'я засуджених.

Ізолятори, призначені для перебування осіб із інфекційними захворюваннями, не відповідають встановленим санітарно-гігієнічним вимогам

та Державним будівельним нормам В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення». Відповідні камери-палати не облаштовані санітарними вузлами та душовими кабінами, що змушує пацієнтів, які мають інфекційні захворювання, користуватися спільними з іншими пацієнтами санітарними приміщеннями. Така ситуація унеможлиблює ефективне ізолювання інфекційних хворих, що створює ризик для здоров'я інших засуджених осіб та персоналу.

Окремі засуджені із встановленою групою інвалідності протягом тривалого часу не отримують індивідуальні програми реабілітації (ІПР), які мали бути надані за результатами проходження медико-соціальної експертної комісії. ІПР є ключовим документом, що визначає оптимальні види, форми, обсяги та строки реабілітаційних заходів, порядок і місце їх проведення, спрямованих на відновлення або компенсацію порушених функцій організму, а також містить рекомендації щодо трудової діяльності відповідно до оцінки повсякденного функціонування особи. Відсутність такого документа позбавляє пацієнтів можливості отримувати належну реабілітаційну допомогу, що прямо суперечить Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» та створює бар'єри для реалізації їхнього права на охорону здоров'я.

У приміщеннях медичної частини та психіатричного відділення на інформаційних стендах відсутня необхідна контактна інформація. Зокрема відсутні номери гарячих ліній та адреси Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Офісу Генерального прокурора, Міністерства охорони здоров'я України, Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України», а також центрів з надання безоплатної правової допомоги. Відсутність такої інформації позбавляє засуджених можливості своєчасно отримати доступ до юридичного захисту та звернутися до уповноважених органів у разі порушення їхніх прав.

В установі не створені належні умови для перебування маломобільних пацієнтів, що є порушенням вимог Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». Зокрема, медична частина та психіатричне відділення розташовані на другому поверсі будівлі, а доступ до них ускладнений через відсутність пандусів або ліфтів. У приміщеннях медичної частини наявні пороги, які перешкоджають вільному пересуванню, а також відсутнє універсальне санітарно-гігієнічне приміщення, пристосоване для потреб маломобільних осіб.

У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, у медичній частині та психіатричному відділенні відсутня обладнана протипожежна система, що може призвести до загрози життю медичного персоналу та засуджених у разі виникнення пожежі.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження та покарання у діяльності медичної частини № 40 та психіатричного відділення Львівської багатопрофільної лікарні № 19 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Львівській області.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування медичної частини № 40 та психіатричного відділення Львівської багатопрофільної лікарні № 19 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Львівській області на 13 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Морозов Руслан 050 967 9551

